

Podkladové materiály pro Radu vlády pro národnostní menšiny o situaci řecké menšiny v České republice

1. vlastní odhad počtu příslušníků řecké menšiny a její geografické usídlení:

Řecká komunita se nachází na celém území České republiky, a to v místech vzniku a působení jednotlivých Řeckých obcí v následujících městech: Praha, Brno, Ostrava, Jeseník, Krnov, Třinec, Karviná, Šumperk, Vrbno pod Pradědem, Havířov a Bohumín. Drobnější komunity či osamocené rodiny se nacházejí i v dalších místech: Jablonec nad Nisou, Liberec, Hradec Králové, Jihlava, Vyškov, Olomouc, Strážnice, Znojmo, Mikulov. V těchto oblastech nejsou Řekové organizováni a jsou plně integrováni do české společnosti.

Snahou všech organizací řecké menšiny je dlouhodobé a systematické zjišťování počtu příslušníků řecké menšiny na území České republiky. Jednotlivé Řecké obce vytváří vlastní přehledy občanů. Na základě vzájemné spolupráce odhadujeme celkový počet přibližně 7 000 osob.

2. vyčerpávající přehled o organizacích řecké menšiny:

Asociace řeckých obcí v České republice se sídlem Praha, Ravennská 322, PSČ 109 00 je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se stanovami registrovanými Ministerstvem vnitra 4.11.1996.

Cíle AŘO ČR jsou společenské a neziskové, zejména:

- prohlubování a podpora přátelských vztahů mezi Řeky žijícími v České republice a Českou republikou, zejména na poli kulturním a společenském;
- podpora a rozvoj řecké identity prostřednictvím kulturních a vzdělávacích akcí, zachování a rozvíjení řeckého jazyka;
- uchování a rozvoj vztahů s mateřskou vlastí, včetně společenské a hmotné pomoci krajanům od orgánů a institucí jak Řecké republiky, tak jiných;
- šíření odkazu řecké kultury prostřednictvím vzdělávacích institucí, pořádáním přednášek a seminářů, seznamování s novodobou řeckou kulturou, pořádání akcí folklorně hudebních a tanečních, sportovní aktivity, vydavatelská a publikační činnost, práce s dětmi a mládeží.

AŘO ČR uskutečňuje své cíle zejména prostřednictvím organizačních jednotek, které jsou samostatnými právními osobami a mají způsobilost jednat vlastním jménem, tedy i nabývat vlastním jménem práva a povinnosti. Organizačními jednotkami AŘO ČR je 12 Řeckých obcí s celkovým počtem 697 členů.

1. Řecká obec Bohumín	počet členů:	50
2. Řecká obec Brno	počet členů:	60
3. Řecká obec Havířov	počet členů:	36
4. Řecká obec Jeseník	počet členů:	44
5. Řecká obec Karviná	počet členů:	44
6. Řecká obec Krnov	počet členů:	100
7. Řecká obec Krnov-město	počet členů:	54
8. Řecká obec Ostrava	počet členů:	72
9. Řecká obec Praha	počet členů:	110
10. Řecká obec Šumperk	počet členů:	48
11. Řecká obec Třinec	počet členů:	61
12. Řecká obec Vrbno pod Pradědem	počet členů:	18

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti Asociace řeckých obcí v ČR :

- výuka řeckého jazyka a řeckých tanců;
- kulturní a společenské akce ke státním svátkům, významným dnům a výročím Řecké republiky (25.3.1821; 28.10.1940; příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje, velikonoční svátky „Pascha“ krájení novoročního koláče „Vasilopita“)
- pořádání „Řeckých festivalů „ v České republice;
- spolupřádání seminářů řeckých tanců s ŘO Brno a ŘO Krnov-město;
- pořádání tanečních večerů s lidovou řeckou hudbou;
- šíření informací v řeckém jazyce časopis Kalimera vydávaný ŘO Praha;
- seminář učitelů řeckého jazyka pořádaný ŘO Jeseník;
- letní tábor pro děti s výukou řeckého jazyka pořádaný ŘO Krnov-město;
- víkendové pobyty pro děti s výukou řeckého jazyka pořádané ŘO Třinec;
- vzdělávací soutěž pro děti pořádanou ŘO Krnov;
- divadelní vystoupení dětí s tématy z řecké mytologie připravené ŘO Brno;
- výstavy s dokumenty o životě Řeků žijících v ČR a prezentací řeckých umělců
- uctění památky zesnulých řeckých spoluobčanů v Těchoníně;
- setkání dětí a rodičů u příležitosti „Agios Nikolaos“ s mikulášskou besídkou;
- besedy s důchodci;
- šachový a fotbalový turnaj;
- zájezdy

Prezentace Řeckých obcí v ČR v dálkově přístupném informačním systému (internet):

Asociace řeckých obcí v ČR:	www.dialogos-kpr.cz
Řecká obec Brno:	www.sweb.cz/hellenika
Řecká obec Krnov-město:	www.rokm.aktualne.cz
Řecká obec Praha:	www.dialogos-kpr.cz

Lyceum Řekyň v České republice se sídlem Brno, Starobrněnská 20, PSČ 602 00 je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se stanovami registrovanými Ministerstvem vnitra 21.12.2000.

Počet členů: 43

Lyceum Řekyň vzniklo v Řecké republice již v roce 1910. V současné době má Lyceum celkem 66 poboček, z toho 47 působí v samotném Řecku. Lyceum Řekyň v České republice bylo přijato jako 10. evropská pobočka z celkového počtu 19 zahraničních Lyceí.

Cílem Lycea Řekyň v České republice je uchovávání řeckých zvyků a tradic, studium a pěstování folklórního umění; podpora ženy a morální podpora matky a dítěte. Cíle Lycea jsou zejména:

- studium a uchovávání národních krojů, jejich prezentace pomocí přehlídek;
- studium lidových tanců a písní, jejich zapisování, přesné dodržování a prezentace formou tanečních vystoupení a hudebních představení;
- organizování výstav řeckého lidového umění a péče o jeho uchování;
- organizování vzdělávacích programů;
- organizování seminářů a přednášek;
- vydávání publikací, knih, zvukových a audiovizuálních nosičů.

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti Lycea Řekyň v ČR :

- výuka tradičních řeckých tanců;
- organizace seminářů řeckých tanců pro děti a mládež z celé České republiky;
- prezentace tradičních řeckých tanců a realizace vystoupení souboru Lycea Řekyň v ČR při příležitosti významných kulturních a společenských událostí, např. oslavy státních svátků Řecké republiky, Řecké festivaly v ČR, společenská setkání představitelů řeckého a českého národa; na mezinárodních folklórních festivalech např. Praha srdce národů, Tolerance aneb barevný svět dětí, Strážnice, Jánošíkov dukát a další;
- prezentace ručně zhotovených tradičních řeckých předmětů a řeckých pokrmů;
- realizace projektu „Řecké národní kroje“;
- realizace projektu „Řecký rok tradic“;
- přednášky vážící se k řeckým výročním obyčejům a významným událostem kulturního života např. „Tradice jarního a velikonočního období“, „Zajímavé artefakty z antických sbírek Národního muzea v Praze“;
- besedy k různým tématům např. „Zachování tradic v rodině“, „Řecké pokrmy z produktů Zelného rynku“, brněnské variace na řeckou kuchyni;
- kurzy řecké kuchyně;
- publikování řeckých kuchařských receptů;
- putovní festival souborů evropských Lyceí Řekyň;
- získávání exponátů pro muzeum řecké kultury a tradic.

Prezentace Lycea Řekyň v ČR v dálkově přístupném informačním systému (internet):

www.volny.cz/hellenika

www.dialogos-kpr.cz

Česká společnost novořeckých studií se sídlem Brno, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Arne Nováka 1, PSČ 660 88 je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se stanovami registrovanými Ministerstvem vnitra 12.12.1997.

Počet členů: 46

Česká společnost novořeckých studií je členem Evropské společnosti novořeckých studií, která sídlí ve Štrasburku a má dalších 21 poboček. Dále je společnost členem Rady českých vědeckých společností AV a udržuje styky s partnerskými organizacemi, např. v Bratislavě, Vídni, Záhřebu, Varšavě atd.

Cílem společnosti je:

podpora vědeckého studia a výuky novořeckého jazyka, literatury, historie a kultury.

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti České společnosti novořeckých studií:

- přednášky, např. „Putující pravoslavní kněží na území rakousko-uherské monarchie“, „Řecká studia na Slovensku“, „Kníže Alexandros Ypsilantis a jeho pobyt v Brně“, „Vliv řecké venkovské architektury na novoklasický stavební styl (Adolf Loos)“, „100. výročí od narození nositele Nobelovy ceny Georgiose Seferise“;
- semináře;
- publikování sborníku s přehledem přednášek konaných v daném roce;
- audiovizuální pořady;
- divadelní představení, např. „Řecké pašije“ Bohuslava Martinů;
- kinematografické snímky, např. Ifigenie, Stella, Kristus znovu ukřižovaný;
- exkurze Vídeň, Praha, Budapešť.

Prezentace České společnosti novořeckých studií v dálkově přístupném informačním systému (internet): www.volny.cz/hellenika

Společnost přátel Nikose Kazantzakise se sídlem Praha, je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se stanovami registrovanými Ministerstvem vnitra 14.5.1996.

Počet členů: 51

Široký ohlas Kazantzakisovy tvorby dokazuje skutečnost, že ženevská organizace se od svého ustavení v roce 1988 stačila rozrůst o řadu sekcí čítajících 24 států celého světa.

Cílem společnosti je:

- podporovat nejružnějším způsobem dílo Nikose Kazantzakise, spisovatele a básníka;
- shromažďovat a rozšiřovat veškeré dokumenty týkající se jeho písemného projevu;
- uvést v povědomí a navštívit muzeum „Nikose Kazantzakise“ umístěné ve Varvari-Myrtia a „Krétské historické muzeum „ umístěné v Hérakliu;
- organizovat návštěvy míst, kde žil Nikos Kazantzakis

Zřízení tohoto sdružení odráží všechny podněty a snahy sdružovat na území českého státu přívržence a milovníky Nikose Kazantzakise, velikána mezi řeckými spisovateli 20. století, podporovat, prohlubovat a šířit zájem o jeho literární dílo, zahrnující nevšední, bohatý myšlenkový odkaz. Vytvořením České sekce Společnosti Nikose Kazantzakise je otevřena další oblast činnosti pro všechny, kteří chtějí odhalovat svět řeckého slova, myšlenky, životního náboje a rozmachu, těšit se z něho a obohacovat se jím.

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti Společnosti přátel Nikose Kazantzakise:

- konference;
- kolokvia;
- besedy;
- přednášky;
- koncerty;
- výstavy;
- audiovizuální pořady;
- divadelní představení;
- kinematografické snímky;
- exkurze.

Prezentace Společnosti přátel Nikose Kazantzakise v dálkově přístupném informačním systému (internet):

<http://mujweb.cz/www/csspnk/index.htm>

Klub přátel Řecka se sídlem Praha, Bachova 1569, PSČ 149 00 je občanským sdružením podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů se stanovami registrovanými Ministerstvem vnitra 17.7.1995.

Počet členů: 135

Cílem a posláním Klubu přátel Řecka je prohlubovat vztahy mezi ČR a Řeckem ve všech oblastech kulturního života, umění a historie antické i současné. Klub přátel Řecka zejména:

- zprostředkovává šíření vzájemných informací ze všech oblastí zájmů Klubu přátel Řecka mezi všechny jeho členy;
- pořádá a podporuje kulturní a společenské akce se vztahem k Řecku;
- provádí výstavní činnost, včetně prodeje vystavovaných exponátů;
- organizuje besedy a setkání osobností ČR z různých oblastí života, které mají vztah k Řecku, a s osobnostmi Řecka, jejichž činnost je blízká cílům a poslání sdružení;
- zajišťuje přednášky a přednáškové cykly o Řecku;
- zprostředkovává pro své členy exkurze do míst kulturních památek i do míst současného umění Řecka;
- v rámci ediční činnosti připravuje vydávání odborné, zájmové a informativní literatury se vztahem k Řecku;
- hodlá zřídit informativní a kulturní středisko včetně knihovny;
- v rámci vzdělání aktivně podporuje kurzy novořečtiny a starořečtiny.

Hlavní akce v každoročním plánu činnosti Klubu přátel Řecka :

- přednášky o řecké literatuře;
- večery řecké poesie s uměleckým přednesem ukázek z díla významných básníků;
- zájezdy v ČR po místech se vztahem k řecké problematice, např. památník Nikose Kazantzakise v Božím Daru; „Po stopách pobytu řeckých uprchlíků v roce 1949 v Mikulově“;
- společné návštěvy řeckých filmů nebo divadelních představení řeckých dramatických děl;
- podpora činnosti souboru Akropolis působícího při ŘO v Praze a Klubu přátel Řecka;
- provoz Řecké knihovny společně s ŘO Praha.

Klub přátel Řecka plánuje odhalení pamětní desky na hřbitově v obci Krhanice, kde byli pochováni v roce 1949 první řečtí příslušníci.

Prezentace Klubu přátel Řecka v dálkově přístupném informačním systému (internet):
www.dialogos-kpr.cz

Hellenika nadace se sídlem Brno, Dědická 22, PSČ 627 00, registrovaná u Magistrátu města Brna dne 16.2.1994 se ve smyslu ust. § 35 odst. 1 zákona č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech považuje za nadační fond podle tohoto zákona s tím, že je zapsán do nadačního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Brně.

Účelem nadačního fondu je podpora kultury řecké menšiny žijící v Brně a přilehlých oblastech, zejména k uchování a rozvoji řeckého jazyka, pěstování tradic a folklórního umění a k zachování řeckého kulturního povědomí.

Hellenika nadační fond je jediným nadačním právním subjektem na území České republiky, který přímo podporuje uchování a rozvoj kultury a identity řecké menšiny, napomáhá hlubšímu poznání řeckého národa a podporuje rozvoj kulturních a společenských vztahů, vytváří příležitosti pro neformální setkávání představitelů řeckých a českých institucí i osobností z oblasti kultury, podnikání a veřejného života. Na základě této skutečnosti připravujeme rozšíření statutu nadačního fondu na celé území České republiky a účel doplňujeme o ochranu práv příslušníků řecké menšiny žijící v České republice.

Hellenika nadační fond sehrává prvořadou úlohu při vytváření, spolupořádání a finanční podpoře celé řady projektů, které svým rozsahem již dávno překročily hranice brněnského regionu a působí na celém území České republiky: „Výuka řeckého jazyka“, „Výuka tradičních řeckých tanců“, „Národní kroje pro taneční soubor Prométheus z Lycea Řekyň v Aténách“, „Semináře řeckých tradičních tanců s lektorem Lycea Řekyň Kalamaty“, „Významné dny řeckého a kyperského národa“, „Vasilopita- tradice pravoslavných vánoc“, „IV. Řecký festival“, „Hellenská olympiáda 1996“, „Poznáváme Řecko“, „Řecké dny v Brně 1998-2000“, „Benefiční vystoupení souboru Prométheus“, „Řecký rok tradic“, „Řecká knihovna a videotéka“.

Hellenika byla v letech 1994 - 2000 jediným garantem a smluvním partnerem při prezentaci tradičního tanečního a hudebního umění řeckých souborů Prométhea z Brna, Akropolis z Prahy a Gorgony z Krnova na významných Mezinárodních folklórních festivalech. Brněnský soubor Prométheus je laureátem Mezinárodního folklórního festivalu Strážnice.

K aktuálním a zároveň velmi významným a dlouhodobým projektům patří:

- Řecké kulturní, vzdělávací a společenské centrum v Brně;
- Ochrana práv řecké menšiny žijící na území České republiky;
- Kníže Alexandros Ypsilantis a Brno;
- Lyceum Řekyň v České republice;
- Řecké dny v České republice v roce 2003;
- Hellenská olympiáda 2004.

Prezentace nadačního fondu Hellenika v dálkově přístupném informačním systému (internet):
www.volny.cz/hellenika

3. podmínky výkonu práv řecké menšiny:

a) sdružování

Osoby řeckého původu a jejich rodinní příslušníci se dobrovolně sdružují ve dvou občanských sdruženích, kterými jsou Asociace řeckých obcí v ČR a Lyceum Řekyň v ČR. Ostatní občanská sdružení Klub přátel Řecka, Společnost přátel Nikose Kazantzakise a Česká společnost novořeckých studií nejsou přímými nositeli menšinového hnutí, ale spolupracují s ostatními řeckými organizacemi v České republice i v zahraničí.

b) účast na řešení záležitostí, které se týkají práv řecké menšiny

Řecká menšina se podílí na řešení záležitostí, týkajících se jejich práv v nových demokratických podmínkách teprve od konce roku 1999, kdy její zástupce z vlastní iniciativy byl jmenován členem Rady pro národnosti vlády České republiky.

K řešeným aktuálním úkolům patří návrh kandidátů řecké menšiny do nového poradního orgánu MŠMT pro záležitosti národnostních menšin a do Poradního sboru náměstka ministra kultury pro otázky národnostní kultury.

c) užívání řeckého jazyka v soukromém a veřejném životě

V soukromém životě je řecký jazyk používán individuálně dle znalostí jednotlivců. Ve veřejném životě používán není a v těchto případech se projevuje komunikační problém u starších spoluobčanů, resp. u spoluobčanů, kteří se přestěhovali z Řecka do České republiky v současné době. Problém je většinou řešen našimi tlumočníky, kteří jsou ve většině případů absolventy oboru novořečtina na FF MU nebo navštěvují kursy novořečtiny organizované touto institucí. Ne všechny státní orgány však mají o této možnosti povědomost.

d) užívání jména a příjmení v řeckém jazyce

Trváme na právu zapisovat v matrikách řecká ženská příjmení v nepřechýlené podobě.

Příklady:	m. Elefteriadis	ž. Elefteriadiu	v přechýlené podobě-Elefteriadisová
	m. Liolios	ž. Lioliu	v přechýlené podobě-Lioliosová
	m. Zerdaloglu	ž. Zerdaloglu	v přechýlené podobě-Zerdalogluová
	m. Jiaxis	ž. Jiaxi	v přechýlené podobě-Jiaxisová
	m. Spalas	ž. Spala	v přechýlené podobě-Spalasová

e) vzdělávání

Na Masarykově univerzitě v Brně na filozofické fakultě v Ústavu klasických studií probíhá výuka novořečtiny a starořečtiny.

Pro žáky základních i středních škol je zabezpečována výuka řeckého jazyka v místech působení Řeckých obcí od roku 1991 pouze v odpoledních hodinách. Žáci se slučují podle stupně svých jazykových znalostí do tříd pro začátečníky a pokročilé z několika ročníků více škol. Výuku řeckého jazyka pro předškolní děti umožňují Řecké obce v Praze a Šumperku.

K řeckému temperamentu neodmyslitelně náleží i řecký tanec-nenahraditelná součást naší národní identity. O studium lidových tanců, jejich zapisování, přesné dodržování a výuku pečuje Lyceum Řekyň v České republice

Financování výuky je velmi náročné a zabezpečováno z různých zdrojů: na základě udělených výjimek z rozpočtu MŠMT ČR, z rozpočtu měst a obcí, nadačních a soukromých darů a dotací Řecké republiky.

f) kulturní činnost

Kulturní činnost na profesionální úrovni vykonávají zpěvačky Martha a Tena Elefteriadu a Froso Tarasidu. Výtvarnému umění se věnuje akademický sochař Nikos Armutidis a PhDr. Lefteris Joanidis, který zhotovuje umělecké šperky. Amatérské řecké hudební soubory působí v Praze, v Brně a ve Zlatých Horách. Taneční soubory tradičních řeckých tanců vznikly v Brně, v Praze a v Krnově.

Ke stěžejním aktivitám Řeckých obcí v ČR patří kulturní a společenské akce ke státním svátkům, významným dnům a výročí Řecké republiky (25.3.1821; 28.10.1940; příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje, velikonoční svátky „Pascha“, krájení novoročního koláče „Vasilopita“) a pořádání „Řeckých festivalů“ v České republice.

Velký podíl na uchování a rozvoji kultury řecké komunity má každodenní dobrovolná činnost členů, kteří ji vykonávají bez honoráře, ale na profesionální úrovni.

g) rozšiřování a přijímání informací v řeckém jazyce

K zabezpečení informovanosti byly v průběhu minulých deseti let vydávány různé časopisy, z nejvýznamnějších můžeme uvést např. Dialogos, Kalimera, Mantatoforos tou Brno, Angelioforos a další.

4. projevy intolerance, diskriminace ve vztahu k menšinovému společenství:

V řecké komunitě nebyl zaznamenán žádný případ xenofobií nebo rasistických projevů, spojených s diskriminací a intolerancí.

5. pocíťované nedostatky z hlediska legislativních opatření i činnosti orgánů veřejné moci:

Dnešní Řekové, kteří žijí na území České republiky více jak 50 let mají buď české občanství a hlásí se k řecké národnosti, nebo mají povolen trvalý pobyt pro cizince. Většinou starší občané, kteří mají povolení k trvalému pobytu si nemohli z důvodů politických, osobních, rodinných a jiných vyřídit občanství řecké nebo české. Nový zákon o cizincích je zase postavil na začátek dlouhé řady cizinců, kteří žádají o trvalý pobyt v České republice. Poplatky a následné pokuty za zpoždění při vyřízení prodloužení pobytu jsou vysoké. Tito spoluobčané nemohou vlastnit ani nemovitosti a nemají právní jistotu, že nepřijdou o střechu nad hlavou.

6. problémy v životě řecké menšiny:

K naší rozmanité činnosti potřebujeme nebytové prostory, které nemáme. Dosavadní sliby o zřízení domů národností v Brně a Ostravě, nejsou dosud realizovány. Nebytové prostory jsou obecně pro menšiny životně důležité. Navrhovali jsme vybudování multikulturních center, kde by mohli menšiny, které to nutně potřebují, svoji činnost rozvíjet.

7. příklady dobré praxe:

Šťastným rozhodnutím státních orgánů a institucí byl vznik pořadu Domovina pro příslušníky národnostních menšin a jeho začlenění do programu Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici v roce 1995. Příprava na první vystoupení v pořadu Domovina zaznamenala snahu uchovat tradiční řecké tance v řecké diaspoře jako nezbytnou a

nenahraditelnou součástí národní identity na jedné straně a zároveň touhu prezentovat tradiční řeckou kulturu široké veřejnosti a obohacovat společenské a kulturní dění v České republice na straně druhé. Výsledkem podpory a rozvoje těchto aktivit je vzrůstající zájem o výuku řeckých tanců v místech a obcích, kde na území ČR žijí Řekové.

8. vlastní hodnocení postavení menšiny:

Řecká komunita žijící na území České republiky a většina jejich příslušníků si nadále zachovává své národní řecké povědomí, současně je však již v plné míře integrována do české společnosti. Naše role v hospodářském, společenském a kulturním životě je aktivní a nepřehlédnutelná.

Na základě písemných podkladů uvedených organizací zpracoval:

Vangelis Liolios

V Brně dne 1. dubna 2002